אמר רבי אבא מידי בקפידא תליא מילתא . דכיון דלא עבר ברשותה נתבטל בבגד וכי עבר נמי בשביה לא ממא הבגד ביליתו לתון לפי שנתבטל במי תכבסת וא"ל ור' אבא תיקשה אמאי נקט במתניתין הרי זה לבש אפילו דם (נדה) ודאי טהור אף למפרע דכיון דלא עבר אינגלי מילתא למפרע שנתבטל בבגד אלא ודאי בקפידא תליא מילתא וא"ל דלא אינגלי מילתא למפרע שלא היה רואי לעבור מחמלה ע"י שלא עבר עתה שהרי כל שעה הוא מתייבש יותר ויותר ומעיקרא שמא היה רואי לעבור אי נמי היה סבור כריש לקיש דממא טומאה בלועה לכך אלמרינ טמר ה"ג לבש : **אלמא** בקפידא תליא מילתא . וא"ת אם כן מה טרך בהעברת סמנים כיון דמבטל בלבו סני וא"ל דבטלה דעתו אגל כל אדם אם יבטלו בלא שבשה סממנים : **הנח** לסמנים דרבנן . מיהו כיון דרגילות לבא כתם מגופה לא מקילינן אי לא משום דאיכא למאני בלבש (ה) כדפירש במתניתין ולא דמי לדם תבוסה דלקמן דמקילינן משום דהוי מדרבנן אי נמי כדי לטהר אפילו למפרע נקט הרי זה לבש אי שמא מחמלה שלא נתייבש כל כך היה יכול לאלת : **רבי** מייר מנא ליה . וא"ת אם כן לעולם לא ניחוש הוכחת מכרייתא דמקני בי ר' מייר וכי רבי אשמעיה וי"ל דבטלו איכא למימר כדאמר איליפא בתענית (דף כא.) ובכתובות (דף סה:) כל דאמר מילתא דבי ר' מייר ור' אשמעיה ולא פשיטא ליה ממקני' כו' וכך הוא פשיטא ליה לר"ל דלא רמיזא במתניתין ועוד דסברא הוא מדנקט מתניתין כתם ולא דם נדה שמע מינה דדם נדה ודאי לא מלי לבטל ולית ליה מילוק בין להבא בין למפרע : **אם** מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם . פרש"י בהגהל (נ"ק קא:) שיעבו מים במדה ואם כשיסחטנו לתון ימצא רביעית יותר א"כ ודאי היה בו רביעית דם וקשה דאפילו לא ימצאו רביעית יותר מ"מ יכול להיות שהיה בו רביעית שהרי הכסות בלועה גם מן המים וגם מן הדם אין הכל יכול ללאת וגרסה כדתניא בתוספתא דאהלות (פ"ד) רביעית דם שבלע בכסות כילד מקבין אותו מביא מים במדה ומכבס ומביא מים אחרים ובתוכו רביעית דם ואם היה שוה מראיהן ממה שאם כן גם מן הבגד יצא רביעית דם שהרי גם מן המים ומן הדם נשארו בבגד וגלא אם לא היה בו רביעית דם מתחלה ואם תאמר ומה צריך מדה למים הראשונים לא היה צריך אלא שיקח מים במדה פחות רביעית ויקן רביעית דם לתוכו ואם יצאו מראיהן שלא הזכיר מדה לראשונה אלא לחת מן הבגד כמדתה הלא על כרחך היו צריך מן הבגדים כשיעור שבלעה בכסות מן הראשונים ומ"מ לומר דמשום הכי נקט מדה בראשונה שאם יצאו רביעית יותר ל"ל לחזור ולמדות ולהביא מים שניים כדפרש": **ואם** לאו מהורה . אע"ג דכל הרביעית נבלע בבגד וא"ת משעה שנפל עליה יחד נטמא הכסות וי"ל דמיירי דקודם שנפל רביעית נבלע בכסות מה שאיכא יכול ללאת ע"י סחט כסות ונתבטל בבגד ולא היה (ג) רביעית שלם מטולי : **מקולי** רביעיות שם כלן . תימה דבהגהל קמא (נ"ק דף קא.) פריך הגא בגד שנבלעו בקליפי ערלה ילקן אלמא חזותא מילתא היא ורמינהי רביעית דם שנבלע בבגד ט' ומשני מקולי רביעיות שם כלן והא הך שיטה לא הוי אלא לר"ל אי"כ תקשה לר' יוחנן ול"ל דלר' יוחנן לא קשה מידי טומאה לערלה דגבי טומאה אפילו קפידא וכיון דאיכא יכול ללאת אלא ע"י הדחק בטל דטומאה בלועה לא ממיא אבל גבי ערלה ניחא ליה בחזותא ולא מבטל ליה והתם משני שיטה דמהני לר"ל דה"ק אפילו לפי דברי אתה מדמה טומאה לאיסור לא קשה דדם תבוסה דרבנן: **דא** יכול ללאת ממא. ואם תאמר ומאי קושיא דלמא הכי פירושו כל הבלוע שאינו יכול ללאת על ידי סחט תכבוסת טהור אע"ג דיכול ללאת על ידי הדחק בלפון הא יכול ללאת ע"י סחט תכבוסת ממא דהא הך דכל הבלוע טיפא דהך דלמיל שנבלע בכסות והאי בסחט תכבוסת אוקמינן ופריקנא ואם לא טהורה אע"ג דיכול ללאת ע"י הדחק בלפון ואחרכה קשיא לריש לקיש ויש לומר דהך דכל הבלוע מטמא שאינו יכול ללאת דתחמת קתני ואפילו הכי קיימא שפיר אריש דה"פ

אמר ליה רבי אבא לרב אשי מידי בקפידא תליא מילתא א"ל אין דתניא רבי חייא אומר "דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו ואמאי הא דם נדה הוא אלמא בקפידא תליא מילתא ה"נ בקפידא תליא מילתא *תנן התם "חרסין שנשתמש בהן זב שבלעו משקין ונפלו לאויר התנור והוסק התנור התנור טמא שסוף משקה לצאת אמר ר"ל לא שנו אלא משקין קלים אבל משקין חמורין טמא אע"פ שלא הוסק התנור רבי יוחנן אמר 'אחד משקין קלין ואחד משקין חמורין אם הוסק התנור אין אי לא לא איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש *"רביעית דם שנבלע בבית הבית טמא ואמרי לה הבית מדור "ולא פליגי הא בכלים דמעיקרא הא בכלים דבסוף *"נבלעה בכסות אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם טמאה ואם לאו טהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו כאן שאני דם תבוסה דרבנן איתיביה ר"ל לרבי יוחנן *"כל הבלוע שאינו יכול לצאת מדור הא יכול לצאת טמא ואף ע"ג דלא נפיק *"א"ר פפא "כל היכא דאין יכול לצאת ולא הקפיד עליו דברי הכל מדור יכול לצאת והקפיד עליו דברי הכל טמא כי פליגי דיכול לצאת ולא הקפיד עליו מר סבר כיון דיכול לצאת אף על גב דלא הקפיד עליו ומר סבר אע"ג דיכול לצאת אם

מידי בקפידא תליא מילתא. כתמיה. כיון דטהרות שבעתיים שהרי אלמא לאו דם הוא אחרוטת משום קפידא אמאי ממאות: דם הנדה ודאי. כגון מדה שקנתה בפדין דם אף על גב דודאי דם הוא: מעביר עליו ז' סממנין ומבטלו. ואפילו לא עבר הרי הוא בטל וטהור הוא הואיל ואין אדם מקפיד עליו אחר העברת הסממנין מדאזל לה מזותא חרסין. כגון עביט של מי רגלים של זב ושל זבה: שסוף משקה לצאת. כלומר דרך משקה לצאת ע"י ליטן החרס וכיון שהיו נ רסין אלו בתנור בשעת הוסקו יצאו המשקין ונטמא תנור מאוירו: לא שנו. הא דקתני הוסק אין לא הוסק לא דכל זמן שהן נגלעין בחרסין אין מטמאין את אויר התנור אלא משקין קלין שאינן אב הטומאה כגון דמעת עיט ודם מגפתו או מי רגלים דטמא מת אי טמא שרץ דאפילו כשהוסק וילאו והיו הן ממש באויר התנור לא ממאוהו אלא מדרבנן דאין משקה מטמא כלי מתן ממשקה אב הטומאה: אבל משקין חמורין. כגון מי רגלים של זב ושל זבה שריבה בהן הכתוב מעייתא לטמא אדם וכלים: טמא. התנור אפילו לא הוסק כיון דיכולין ללאת ע"י הסקה לאו טומאה בלועה היא וטמטמה: אי לא לא. דהוה ליה טומאה בלועה בחרסין וטומאה בלועה לא מטמיא כדאמר בהחמה המקשה (מולין עא.): טהרותיו טהורות. לי אמרת בשלמא בלעו שאינו יכול ללאת אלא ע"י הדחק טהור משום הכי תניא לקולא ואמרינן לבע הוא וטהור משום דאי נמי דם הוא כיון דבלע כל כך דאין הסממנין יכולין להעבירו ואף על פי שיכול ללאת על ידי כפון טהור אלא לדידך דאמרת הואיל ויכולין ללאת על ידי הסקה מי לא יצאו נמי טמאין הכא היכי תניא לקולא תרומה טהורה דאלמא דם הוא: אמר ליה הנח לכתמים. דעיקר ממילא גזרתן היא אלא מדרבנן הילכך מקילינן דמדאוריתא עד שתראה בעצרה: מעביר עליו כו'. והא הכא דודאי דם הוא מטהרינן ליה משום דבלע כל כך ואע"פ שיכול ללאת ע"י כפון. אמר לו זו אינה משנה. ומשונשם היא הואיל ורבי לא שנאה בשנמיעו שסידר את המשנה: ר' חייא. תלמידו מגן לו: רביעית דם. של מת מטמא באהל: הבית טמא. כלי הבית טמאין באהל: בכלים דמעיקרא. שהיו שם קודם שנבלעה טמאים שנטמאו באהל: והא בכלים דלבסוף. שכאן לבית לאחר שנבלע הדם בקרקע טהורים דמו לא מטמיא: ואם לאו טהורה. ואע"ג דרביעית שלמה נבלעה בו. אלמא בלוע שאינו יכול ללאת להדיא אלא ע"י הדחק כי הכא דע"י כפון נפקא כולה וקתני טהורה: דם תבוסה. אלו רביעיות דמקילין בה לא בבלה ממש מן המת אלא ברביעית דם תבוסה שהוא שפוך ופפי לא נבלעה אין לה טומאה ולהיות כדתניא בפ' בתרא (לקמן דף עא.) איזהו דם תבוסה הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו וכמותו שפוך יצא דזבו מחיים שפוך יצא דזבו לאחר מיתה וטמא: כיון דיכול לצאת בו'. והכי מרסין אע"ג דלא קפיד בהו להוציא כל מה שבתוכן טמאין כל זמן שלא יצא הואיל ויכול ללאת על ידי היסק: אם

אמר ליה רבי אבא לרב אשי מידי בקפידא תליא מילתא. א"ל אין דתניא רבי חייא אומר "דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו. אמר ליה רבי אבא לרב אשי מידי בקפידא תליא מילתא. אמר ליה אין דתניא רבי חייא אומר "דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו. אמר ליה רבי לא שנה רבי חייא אלא איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש "רביעית דם שנבלע בבית הבית טמא ואמרי לה הבית מדור "ולא פליגי הא בכלים דמעיקרא הא בכלים דבסוף "נבלעה בכסות אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם טמאה ואם לאו טהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו כאן שאני דם תבוסה דרבנן איתיביה ר"ל לרבי יוחנן "כל הבלוע שאינו יכול לצאת מדור הא יכול לצאת טמא ואף ע"ג דלא נפיק "א"ר פפא "כל היכא דאין יכול לצאת ולא הקפיד עליו דברי הכל מדור יכול לצאת והקפיד עליו דברי הכל טמא כי פליגי דיכול לצאת ולא הקפיד עליו מר סבר כיון דיכול לצאת אף על גב דלא הקפיד עליו ומר סבר אע"ג דיכול לצאת אם

כלים פ"ט [מ"ט ומס איתא וחל מרסין שבשתמש בהן משקין ממלין ומטלו לאויר התנור וכו' . ועי' תוס' כריתות עז: ד"ה מעד]

הגהות הב"ח

(ה) תר"ה כתם וכו' בלבש כדפרישית : (ב) ר"ה ואם לאו וכו' ולא סיה בו רביעית :

כ"ק קא: מאכלות פ"ג מ"ב מ"ט

מאכלות פ"ג מ"ב

[שם מ"ב]

ג' רש"ל אי' אפא כל היכא דאין יכול לצאת ר"ה מהור יכול וכו' וכן הוא בגמרות ישנות

—◇◇◇—

מוסף רש"י

רביעית דם. מקומאה בגאהל, דכתיב על כל נפשות מת לא יבא, ודם הוא הנפש, ויקיש לזו לרבנן דברביעית דם מי, שנבלעה בבית. בקרקע, הבית טמא. כלים שבבית, דבית לא מקבל טומאה דקרקע הוא (נ"ק קא:). בכלים דמעיקרא. דהוו בבית קודם שנבלעה, שהיה בתוך והאהיל הבית עליה ועל הכלים ונטמאו (שם). בכלים דבסוף. לאחר שנבלעה (שם). ויוצא ממנה רביעית דם. שאם יצא מים במדה יתלאו רביעית יותר, שבמחילה נבלעה בו יותר מרביעית, והכלים הכסות לבית, הבית טמא, ואם לאו שהורה. הבית, אלא שהאהיל על רביעית שבבר ספר בהבלעו בכסות, אבל הכסות טמא שמחילה נגיעה ברביעית מלטמא בטמאה (שם). מקולי רביעיות. של דם קל, כגון דם תבוסה שאינו מטמא באהל אלא מדרבנן (שם). דם תבוסה. הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו וכמותו שפוך יצא דזבו מחיים שפוך יצא דזבו לאחר מיתה וטמא (שם).

תוספי הרא"ש

ר' לא שנאה ר' חייא מגן לו . תימה וכי מילתא דתמיה היא אי ר' חייא ותוסיף לפרש מה שלא פי' ר' ר"ל דמשמע ליה לר"ל הר' חייא פליג אדר' משום דקתני מתניתין כתם דמשמע דוקא בכתמים משום דכתמים מדרבנן אבל דם נדה לא מצי ליה ביטול . ועוד אפי' לא פליג כל בריתא דליה לה הכי מתשמעת לא מוחבינן מינה תיובתא דראמרינן בסוף מצאת ראשת נבי אלעזר הלא נגשית באיסקרטא ואמר כל רבני ליה מתניתא דתני בי ר' חייא ור' אושעיא ולא פשיטא ליה מסתגיתין מכמנא ביטא : אם מתכבסת ויצאת ממנה רביעית דם מטמא . בפרק חגול קבא פרש"י דמשמע דבן יש בדם שנתכבסו בו רביעית יותר לאחר תבוסת סקדם תבוסת ואי אפשר לצמצם שיעור זה יצא בענין זה שהרי נשתייר בבגד מן הדם ובפ' ר' התוספתא דאהלות קתני רביעית דם שנבלעה בכסות כיצד מפחרינן אותה מביא מים במדה ומכבסת בהם ומביא מים אחרים ונותן לתוכן רביעית דם אם מראיהן שוין הרי זו מטמאה ואם לא מהורה . ותמה אין לחוש אם נשאר הדם בבגד מראה ארמטיות אף בבמה שנבלע בבגד . וה"ה שלא היה צריך לפרוך הדם מתחלה אלא לאחר הביבים מדוד מי התכבסת ויקח מים אחרים באותה מדה פחות רביעית . ויתן רביעית דם באותם מים לידע אם מראיהן שוין אלא לכך מדד קודם הביבים שאם מוצא בהם רביעית יותר שוב אין צריך להביא אחרים ואם לא מהור . פי' מהור הבית שהכסות בתוכו . הוי נרס מהורה קאי אכסות אבר שהמבילה . ותימה מאי קשה לר"ל הא דמסמא ר"ל היינו משום שיכול לצאת בהיסק אבל אם אינו יכול לצאת מדה דמהור . ר"ל דה"ק דמתניתין אם יוצא בביבים כל מאה ואם לא שאינה יכולה לצאת בקל אלא ע"י הדחק

פירוש : דא יכול לצאת ממא . ותימה מאי קשה ליה דילמא ה"ק דא יכול לצאת בדבר קל ממא . ור' יוחנן נמי דמפחר היינו במשקין שאין יכולין לצאת אלא ע"י הדחק כגון בהיסק תנור ובשאין דאם יכולין לצאת בו' מסמאין מדה דמסמא . ואורבת קשה לר"ל דקתני אין יכולין לצאת מהור דמשמע אין יכול לצאת בקל אע"ג דיכול לצאת ע"י הדחק מהור . ר"ל דמשמע לישנא אין יכול לצאת כלל אפי' ע"י הדחק מהור ובאא מדה ר"ל הא יכול לצאת ע"י הדחק מסמא הילכך פריך שפיר לר' יוחנן . ותימה והא מסמא דתנינא דכמה דלמיל דאיא במס' אהלות ותרשיות לה אם מתכבסת ויצאת ממנו רביעית דם בדבר קל מטמא ואם לא שאינו יכול לצאת בקל מהור ותליה קאי אכל אבר ר"ל הא דכל הבלוע שאינו יכול לצאת בקל (ממא) [מהור] . ר"ל דע"ג כל הבלוע שאינו יכול לצאת בכלל אע"פ על ידי הדחק . ה"מ לר"ל ואם לא שאין הרביעית של דם תבוסה יכול לצאת בביבים קל מהורה שהרי כל הבלוע שאינו יכול לצאת בכלל בשום ענין מהור אף בבומאה דאוריתא . הילכך בדם תבוסה דרבנן יש לפחר כשאין יכול לצאת בקל אע"פ שיכול לצאת ע"י הדחק ואליבא דר' יוחנן מפרש רב מפא הכי ואם לא מהורה כיון שאינו יכול לצאת בקל דמסתמא אינו מסקפיד עליו אע"פ שודאי יכול לצאת ע"י הדחק שהרי כל הבלוע שאינו יכול לצאת בכלל מ"מ אע"פ שמסקפיד עליו בפ' הילכך ודכא דאינו מפרש דמסקפיד דין הוא אפי' יכול לצאת ע"י הדחק כיון דאינו יכול לצאת בקל (ממא) [מהור] אף בבומאה דאוריתא הילכך פריך מינה שפיר ר' יוחנן לר"ל :

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com